

Informatienota voor de Gemeenteraad**Onderwerp: Informatienota Ontwerp Regionale Energie Strategie (RES) 2.0****Collegedatum:****Kernboodschap**

De (Ontwerp) Regionale Energie Strategie (RES) 2.0 is een aanvulling op de RES 1.0. De RES 1.0 blijft van kracht. Ook het regionale doel blijft hetzelfde: in 2030 samen 1,62 terawattuur (TWh) duurzame elektriciteit opwekken. Op dit moment is 0,71 TWh al gerealiseerd en 0,50 TWh vergund. De RES 2.0 beschrijft hoe de resterende 0,30 TWh kan worden ingevuld. Daarnaast kijkt de RES 2.0 breder dan voorheen: niet alleen naar opwek, maar naar het hele energiesysteem, zoals warmte, infrastructuur en netcongestie.

De RES 2.0 krijgt ook een andere juridische status. Het wordt een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Dit betekent dat het programma niet juridisch bindend is voor inwoners of bedrijven, maar wél richtinggevend is voor de overheden die het vaststellen. Het programma helpt om bestaand beleid vast te leggen en geeft richting aan toekomstige besluiten.

Met deze nota informeert het college de raad over de Ontwerp RES 2.0 en over het besluit om deze vrij te geven voor zienswijzen. Het college is van plan om namens de gemeente Wijchen een zienswijze in te dienen en vraagt de raad of er wensen en bedenkingen zijn bij de concept-zienswijze die is meegestuurd.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
22 april 2021	Z/21/047504 Vaststellen definitief bod Regionale Energiestrategie 1.0 Arnhem Nijmegen
18 oktober 2022	Z/22/092047 Concept Notitie Reikwijdte en Detail van planMER ter voorbereiding van RES 2.0
20 december 2022	Z/22/092045 Concept NRD planMER voor RES 2.0
11 juli 2023	Z/23/129638 kennisneming planMER RES GMR Arnhem Nijmegen
1 februari 2024	Z/23/129638 Raadsbesluit Onderzoek naar een gedragen visie op wind- en zonne-energie in Wijchen
2 juli 2024	Z/24/241973 Raadsbesluit Visie op wind- en zonne-energie gemeente Wijchen: Op weg naar 2035
17 december 2024	Z/24/270880 collegebesluit Regionale Energiestrategie Arnhem-Nijmegen 2024, verrijking RES 1.0 (RES 2024)
24 juni 2025	Z/25/305276 Voortgangsrapportage RES 2025

Toelichting

Met deze raadsinformatienota informeren we de raad over de Ontwerp RES 2.0, inclusief milieueffectrapportage (planMER), van de RES Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Als college van de gemeente Wijchen geven we de Ontwerp RES 2.0 vrij voor zienswijzen. Deze nota zet de aanleiding, totstandkoming en inhoud van de RES 2.0 kort uiteen, en ligt het proces rond zienswijzen en besluitvorming toe. Het college is voornemens namens de gemeente Wijchen een zienswijze in te dienen en staat open

voor wensen en bedenkingen vanuit de raad op de bijgevoegde (concept) zienswijze.

Achtergrond

In de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zestien gemeenten, provincie Gelderland, drie waterschappen en netbeheerder Liander samen aan duurzame energie met een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES staat beschreven hoe we in onze regio overschakelen van fossiele energie naar duurzame elektriciteit en warmte. Ook staat in de RES beschreven welke infrastructuur en opslag daarvoor nodig zijn.

Van RES 1.0 naar RES 2.0

RES 1.0 (2021)

In 2021 is de RES 1.0 vastgesteld. Daarin hebben we afgesproken om in 2030 gezamenlijk 1,62 terawattuur (TWh) duurzame elektriciteit op te wekken. Hiermee is ook vastgelegd dat de nadere uitwerking van de afspraken in een RES 2.0 zouden landen. Met de vaststelling van de RES 2.0, blijven de afspraken en kaders van de RES 1.0 gehandhaafd. De RES 2.0 is hier een aanvulling op.

Regionale planMER (2023)

In 2023 is een regionale milieueffectrapportage (planMER) uitgevoerd. Dit onderzoek laat zien wat de milieueffecten zijn (bijvoorbeeld geluid, slagschaduw, effecten op planten en dieren) van zonne- en windparken die nodig zijn voor de opwek van duurzame energie in onze regio. Een van de resultaten van deze studie was dat het grondgebied van de gemeente Wijchen meerdere geschikte gebieden voor windenergie bevat. Hiermee was deze planMER een directe aanleiding voor onze visie op wind- en zonne-energie. Ook andere gemeenten hebben op basis van de planMER gewerkt aan eigen plannen voor windenergie. Deze nieuwe zoekgebieden zijn opgenomen in de RES 2.0.

RES 1.0 Verrijking (2024)

In 2024 is er een tussenstap gemaakt met een verrijking van de RES 1.0 vanwege de vele veranderingen in het speelveld. Denk daarbij aan ontwikkelingen als netcongestie, stikstof, oplopende wachttijden voor uitspraken van de Raad van State en terugleverkosten voor elektriciteit. Ook nieuwe ruimtelijke beperkingen spelen een rol, zoals het wespendife beleid op en rond de Veluwe en restrictiever provinciaal beleid voor de ontwikkeling van zon- en windenergie.

RES 2.0 (2026)

Gezamenlijk 1,62 TWh duurzame opwek realiseren blijft het belangrijkste doel van de RES 2.0, de kans is echter groot dat we dit doel pas in de periode na 2030 bereiken. Vanwege een aantal ontwikkelingen is het steeds moeilijker om (tijdig) grootschalige duurzame elektriciteitsprojecten te ontwikkelen.

Vaststelling

Tussen de vaststelling van de RES 1.0 en deze RES 2.0 is de Omgevingswet van kracht geworden. De RES 1.0 was in 2021 nog een raadsbesluit, terwijl de RES 2.0 geldt als een 'vrijwillig programma'; een vaststellingsbevoegdheid die bij colleges is belegd.

Restdoel van 0,30 TWh

Van het gezamenlijke opwekdoel van 1,62 TWh is op dit moment 0,71 TWh gerealiseerd en 0,50 TWh vergund. Een deel van deze projecten wacht nog op een uitspraak van de Raad van State. Daarnaast staan er drie vergevorderde windinitiatieven in de pijplijn, samen goed voor 0,11 TWh. In totaal komt de opwek daarmee uit op 1,32 TWh. Dit betekent dat de regio nog een restopgave heeft van 0,30 TWh aan grootschalige duurzame elektriciteitsopwek. Een volledig overzicht staat in de voortgangsrapportage RES 1.0 van dit jaar.

Voor deze resterende 0,30 TWh wordt in de regio gezocht naar de meest haalbare oplossingen. De afspraken hierover worden vastgelegd in de RES 2.0. Daarbij wordt toegewerkt naar een meer integrale benadering van het energiesysteem. Zo'n benadering is nodig omdat:

- netcongestie voor langdurige beperkingen op het elektriciteitsnet zorgt, met gevolgen voor zowel invoeding als afname.
- gemeenten na de RES 1.0 Transitievisies Warmte hebben opgesteld en nu werken aan Warmteprogramma's onder de Omgevingswet, waardoor het inzicht in de warmtetransitie sterk is toegenomen.
- de regionale planMER laat zien waar kansen liggen voor zon en wind, waarna verschillende gemeenten nieuwe zoekgebieden voor wind hebben vastgesteld.
- de provincie Gelderland restrictiever beleid heeft vastgesteld voor zonne-energie op natuur- en landbouwgronden.
- aangescherpte Gelderse windnormen en bescherming van de wespandief op de Veluwe de mogelijkheden voor windenergie beperken.
- de energievraag en warmtevraag blijven groeien, terwijl uitbreiding van infrastructuur veel tijd vraagt.

Inhoud RES 2.0 op hoofdlijnen

Met de RES 2.0 wordt een volgende stap gezet: een integrale benadering waarin duurzame opwek, warmtevoorziening en infrastructuur nauw met elkaar worden verbonden. Er wordt gewerkt aan een energiesysteem waarbij vraag en aanbod dichterbij elkaar worden gebracht.

Deze RES 2.0 geeft een nadere uitwerking om het afgesproken bod van 1,62 TWh duurzame elektriciteitsopwek in de regio te realiseren. De restopgave van 0,3 TWh aan grootschalige duurzame elektriciteitsopwek wordt via drie parallelle sporen ingevuld:

- Zon-op-dak projecten als onderdeel van smart energy oplossingen
- Elektriciteitsopwekking bij industriële grootverbruikers
- Nieuwe zoekgebieden windenergie.

Een van de uitgangspunten hierbij is het 'local for local' principe. Wanneer lokale opwek lokaal gebruikt wordt blijven de baten dichtbij en hoeft elektriciteit minder het net op.

Naast elektriciteit staan thema's als warmte, netcongestie, bestuurlijke samenwerking en draagvlak centraal. De RES 2.0 formuleert vier thema's die richting geven aan de gezamenlijke inzet:

- Het beter benutten van de bestaande infrastructuur
- Integraal programmeren van ruimtelijke en energetische ontwikkelingen
- Een nauwe samenwerking tussen gemeenten, netbeheerders, provincies en landelijke partijen
- Het ontwikkelen van handelingsperspectieven voor gemeenten, bedrijven en inwoners

De afspraken die Wijchen in de visie op wind- en zonne-energie heeft gemaakt, het hoogspanningsstation en het pauzeren van de tender zijn verwerkt in de RES 2.0

Participatie totstandkoming RES 2.0

De Ontwerp RES 2.0 is tot stand gekomen in een proces waarbij zowel ambtelijk, bestuurlijk als vanuit het maatschappelijke veld, input is opgehaald en verschillende feedbackrondes hebben plaatsgevonden.

Verschiedende gemeenteraden in de regio hebben, net als de gemeente Wijchen, op basis van de RES 2024 wensen en bedenkingen opgesteld. Deze wensen en bedenkingen zijn meegewogen in de uitwerking van de RES 2.0 en, inclusief beantwoording, opgenomen

als bijlage. Voor Wijchen zijn belangrijke punten rond onder meer netcongestie, het hoogspanningsstation en de Gedragscode Acceptatie & Participatie windenergie op land herkenbaar in de Ontwerp RES 2.0 zijn terug te vinden. Daarnaast is de bredere ruimtelijke impact van het energiesysteem en de samenhang tussen ruimte, warmte en infrastructuur duidelijker benoemd. Het gevraagde overzicht van bevoegdheden (lokaal-regionaal-provinciaal) is niet in de Ontwerp RES 2.0 opgenomen, maar wel apart toegestuurd en als bijlage bijgevoegd. Alles afwegend is aan de wensen en bedenkingen van Wijchen grotendeels tegemoetgekomen.

Het college stelt de raad voor op de ontwerp RES 2.0 bijgevoegde concept-zienswijze in te dienen waarin we een signaal afgeven over het nieuwe hoogspanningsstation. De RES gaat over regionale keuzes voor opwek, warmte en het energiesysteem, maar neemt geen besluiten over energie-infrastructuur. Besluiten over het 380/150 kV-station en het hoogspanningsnet liggen bij het Rijk en TenneT, niet bij de RES-regio. Omdat de GMR hier geen partij in is doen we een oproep die wel bij de rol van de GMR past: onze gemeente ondersteunen bij het borgen van Wijchense belangen, zoals bestuurlijke betrokkenheid, goede landschappelijke inpassing en het bijdragen aan de gebiedsvisie.

Communicatie

De kennisgeving van de terinzagelegging wordt gepubliceerd via gemeentelijke kanalen en de website van de Groene Metropoolregio (<http://www.gmr.nl/res>). Voor geïnteresseerden organiseert de GMR maandag 15 december een online informatieavond.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na publicatie van de Ontwerp RES 2.0 in week 49 kan iedereen tot 14 januari 2026 een reactie geven. Het college verwerkt de wensen en bedenkingen van de raad in de zienswijze en brengt deze in bij de GMR. Alle zienswijzen worden door de GMR beantwoord in een Nota van Beantwoording. Na verwerking van de reacties wordt de definitieve RES 2.0 in het Bestuurlijk Platform Circulaire Regio besproken. De RES 2.0 wordt daarna ter vaststelling aan alle colleges voorgelegd.

Geheimhouding

Niet van toepassing.